

УКРАЇНА
БОЛГРАДСЬКА РАЙОННА РАДА
ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ

ДВАДЦЯТЬ ВОСЬМА СЕСІЯ VIII СКЛИКАННЯ

РІШЕННЯ

Про хід виконання Програми розвитку та функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя в Болградському районі на 2023-2025 роки в 2025 році

Заслухавши та розглянувши інформацію начальника відділу освіти, охорони здоров'я, культури та спорту районної державної (військової) адміністрації Кацарської І. О. «Про хід виконання Програми розвитку та функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя в Болградському районі на 2023-2025 роки в 2025 році», керуючись пунктом 28 статті 43, статті 44 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні,

РАЙОННА РАДА

ВИРІШИЛА:

1. Інформацію Болградської районної державної (військової) адміністрації «Про стан виконання Програми розвитку та функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя в Болградському районі на 2023-2025 роки в 2025 році» прийняти до відома.

2. Визнати Програму розвитку та функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя в Болградському районі на 2023–2025 роки такою, що завершена та виконана в повному обсязі відповідно до визначеного строку дії.

Голова районної ради

Михайло САДАКЛІЄВ

19 березня 2026 року
№ 207-VIII

Додаток
до рішення Болградської районної ради
від 19 березня 2026 року № 207-VIII

Про хід виконання Програми розвитку та функціонування української мови як державної у всіх сферах суспільного на 2023-2025 роки в Болградському районі за 2025 рік

Відповідно до Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» та з метою реалізації розпорядження голови Одеської обласної державної адміністрації від 20 грудня 2022 року № 864/А-2022 «Про затвердження програми розвитку та функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя в Одеській області на 2023–2025 роки», рішенням Болградської районної ради від 14 вересня 2023 року №144-VIII затверджено Програму розвитку та функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя в Болградському районі на 2023–2025 роки.

У межах реалізації Програми, відповідно до визначених напрямів діяльності, у територіальних громадах Болградського району протягом 2025 року було проведено низку заходів. Слід зазначити, що Програма охоплює всі сфери суспільного життя та є обов'язковою для виконання в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, а також у закладах освіти, охорони здоров'я, культури та спорту.

Зміцнення державного статусу української мови, вироблення дієвого механізму її захисту, розвитку та популяризації

У межах виконання пункту Програми щодо зміцнення державного статусу української мови, формування дієвого механізму її захисту, розвитку та популяризації, упродовж 2025 року в територіальних громадах Болградського району реалізовано комплекс інформаційних, освітніх та культурно-мистецьких заходів.

У закладах освіти району проводилися тематичні тижні, засідання, конкурси, олімпіади та інтелектуальні змагання з української мови і літератури, спрямовані на підвищення мовної компетентності педагогічних працівників і здобувачів освіти, а також впроваджувалися програми факультативних занять. Для працівників виконавчих органів місцевого самоврядування впроваджено щорічне навчання з ділової української мови з метою забезпечення належного рівня мовної культури в службовій діяльності.

У сфері культури та мистецтва в Болградській міській та Василівській територіальних громадах проведено фестивалі української творчості «З Україною в серці» з метою популяризації та поширення української мови й культури в сільських населених пунктах з компактним проживанням національних спільнот. В Арцизькій міській територіальній громаді організовано конкурс української патріотичної пісні до Дня Конституції України, а в Павлівській територіальній громаді проведено культурно-мистецький захід «Сонце світить для всіх», присвячений тематиці безбар'єрності та інклюзії.

Протягом року відбулися урочисті та тематичні заходи до Дня Української Державності, а також заходи до 34-ї річниці Незалежності України «Народжені бути вільними!», що включали флешмоби, літературні читання, мистецькі виступи українською мовою та публічні дискусії про роль мови у формуванні свободи, єдності та державності. За участю громад Болградського району Болградською міською радою проведено Відкритий молодіжний фестиваль талантів «Зоряний код», Відкритий фестиваль української культури «Усім серцем з Україною», міжрегіональний молодіжний форум «Youth Forum 2025», а також Фестиваль національних культур «Volgrad Ethno Fashion 2026», під час яких українська мова використовувалася як основна мова ведення заходів і комунікації між учасниками.

Окрему увагу приділено утвердженню української мови в театральному та аматорському мистецтві: всі репертуарні вистави театральних колективів району

перекладено українською мовою, а в репертуарі аматорських колективів широко застосовуються музичні та сценічні твори українських письменників, композиторів і виконавців.

Створення умов для застосування державної мови під час виконання обов'язків, недопущення її дискримінації

У межах виконання пункту Програми щодо створення належних умов для застосування державної мови під час виконання службових обов'язків та недопущення її дискримінації в органах місцевого самоврядування, органах виконавчої влади, комунальних закладах та установах Болградського району забезпечено організацію та ведення діловодства, службового листування, підготовку і оформлення робочих документів (матеріалів), а також адміністрування офіційних інтернет-ресурсів і сторінок у соціальних мережах виключно державною мовою.

Забезпечено дотримання вимог законодавства щодо функціонування державної мови під час підготовки та проведення культурно-масових, туристичних, спортивно-масових, освітніх та молодіжних заходів. Зокрема, оприлюднення та поширення інформації, анонсування заходів, їх інформаційний супровід і висвітлення у соціальних мережах здійснювалися з обов'язковим дотриманням норм чинного законодавства про державну мову.

Крім того, всі презентаційно-рекламні матеріали, інформаційна та поліграфічна продукція виготовлялися українською мовою, що сприяло утвердженню державної мови в публічному просторі та недопущенню проявів її дискримінації.

Зазначаємо, що на засіданнях Координаційних рад з питань утвердження української національної та громадянської ідентичності при Болградській районній державній (військовій) адміністрації та Арцизькій міській раді здійснюється обговорення та моніторинг питань дотримання вимог законодавства щодо функціонування державної мови в освітньому процесі, а також під час організації та проведення культурно-мистецьких заходів у закладах освіти і культури.

Мотивування населення області до вивчення, навчання та спілкування українською мовою, запровадження та реалізації відповідних проєктів

У межах виконання пункту Програми щодо мотивування населення Болградського району до вивчення, навчання та повсякденного спілкування українською мовою, а також запровадження й реалізації відповідних проєктів, упродовж 2025 року в територіальних громадах району забезпечено активну участь учасників освітнього процесу та мешканців громад у міжнародних, загальнодержавних, обласних і регіональних заходах мовно-культурного спрямування.

Зокрема, учні та педагогічні працівники закладів загальної середньої освіти району долучилися до участі в загальнонаціональному конкурсі «Українська мова – мова єднання», а також брали участь у конкурсах, олімпіадах, інтелектуальних змаганнях і науково-дослідницькій діяльності з української мови, літератури та українознавства. Забезпечено участь у Міжнародному конкурсі з української мови імені Петра Яцика (з проведенням етапів на рівні територіальних громад та подальшою участю на обласному й всеукраїнському рівнях), Міжнародному мовно-літературному конкурсі учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка, у тому числі у II етапі XVI конкурсу, а також у Всеукраїнській учнівській олімпіаді з української мови та літератури для учнів 8–11 класів.

Учні закладів освіти району також брали участь у Всеукраїнському конкурсі учнівської творчості в номінаціях «Література», «Історія України та державотворення», «Образотворче мистецтво», «Декоративно-прикладне мистецтво», інтелектуальних змаганнях з української мови та літератури для учнів сільських шкіл, науково-дослідницьких роботах Малої академії

наук України (секції «Українська мова», «Українська мова і література»), а також у Всеукраїнській українознавчій грі «Соняшник» для учнів 1–11 класів.

Педагогічні працівники долучалися до Всеукраїнського конкурсу фахової майстерності для вчителів-україністів «Соняшник», а учні й учителі спільно взяли участь у написанні Всеукраїнського радіодиктанту національної єдності до Дня української писемності та мови.

Крім того, територіальні громади Болградського району систематично брали участь у конкурсах і проектах, спрямованих на популяризацію української мови та формування національної ідентичності, зокрема у Всеукраїнському конкурсі до Міжнародного дня рідної мови «Єдиний скарб у тебе – рідна мова», обласному літературному конкурсі «Митці рідного краю», присвяченому 160-річчю від дня народження Івана Липи, V Всеукраїнському творчому конкурсі «Що для мене Україна?» до Дня Незалежності України, Всеукраїнському конкурсі есе та соціального плаката «Я тебе чую: підтримую однолітка в окупації», а також у благодійному конкурсі-есе «1000 днів війни. Мій шлях».

Окрему увагу приділено популяризації української мови та національного кіномистецтва. Так, Арцизькою міською радою та Болградською міською радою в межах проекту «Кіно просто неба», у співпраці з Асоціацією «Дивись Українське» та в рамках українського проекту «Національний тур «Кіно заради Перемоги!», організовано показ п'яти фільмів українського виробництва. Загалом упродовж року продемонстровано до 20 українських фільмів.

Зкладами культури упродовж 2025 року підготовлено та проведено низку інформаційно-просвітницьких і культурно-мистецьких заходів, присвячених відзначенню Дня Соборності України, Дня пам'яті Героїв Крут, Дня Єднання, Дня Державного Герба України, Дня Героїв Небесної Сотні, Дня спротиву окупації Автономної Республіки Крим та міста Севастополя, річниці повномасштабного вторгнення Російської Федерації в Україну, Міжнародного дня рідної мови, Дня Державного Прапора України, річниці дня народження Тараса Григоровича Шевченка, Дня української вишиванки, Дня Конституції України та Дня Незалежності України.

Відкриття мережі курсів з вивчення української мови для різних категорій осіб, у тому числі на безоплатній основі:

На виконання пункту Програми щодо відкриття та розвитку мережі курсів з вивчення української мови для різних категорій населення, у тому числі на безоплатній основі, упродовж 2025 року в Болградському районі забезпечено функціонування мовних клубів, розмовних гуртків і курсів на базі бібліотечних, клубних та освітніх закладів.

В Арцизькій міській територіальній громаді на базі КЗ «Арцизька міська публічна бібліотека» та бібліотек-філій у всіх населених пунктах громади функціонує розмовний клуб «Спілкуємось українською», заняття якого проводяться двічі на місяць.

У Бессарабській селищній територіальній громаді в Бессарабській селищній бібліотеці для дорослих постійно діє розмовний клуб за інтересами «Спілкуємося українською».

У Болградській міській територіальній громаді організовано роботу кількох мовних ініціатив на базі бібліотечних закладів, зокрема: у Болградській центральній бібліотеці діє клуб «Мова єднає», у Владиченській сільській бібліотеці — «Співуча мова», в Оксамитненській сільській бібліотеці — «Мова – чисте джерело», у Виноградівській сільській бібліотеці — «Вивчаємо українську змалечку», у Табаківській сільській бібліотеці — клуб «Пізнаємо українську через творчість».

У Буджацькій селищній територіальній громаді на базі Веселодолинського ліцею функціонує гурток «Чари слова» для учнів 5–11 класів.

У Василівській селищній територіальній громаді мовні клуби діють у кількох населених пунктах: у селі Баннівка — клуб «Пригости розмовою — українською мовою», у селі Василівка — «Українська для всіх», у селі Голиця — «Розмовляємо українською»,

у селі Калчева — «Відроди українську в собі», у селі Каракурт — «Спілкуємось українською».

У Теплицькій сільській територіальній громаді на базі закладів загальної середньої освіти організовано безоплатні курси з опанування української мови для батьків у межах ініціативи «Університет третього віку».

У Городненській, Кубейській, Криничненській та Павлівській сільських територіальних громадах у ліцеях збільшено кількість годин на вивчення української мови за рахунок варіативної складової навчальних планів. На сайті Болградської районної державної адміністрації розміщена інформація про безоплатні курси на Національній платформі з вивчення української мови SpeakUkraine.net для ветеранів війни, членів сімей загиблих (померлих) ветеранів та Захисників і Захисниць України.

На сайтах відділу освіти та закладів освіти Болградської міської ради ведеться сторінка «Говоримо українською», де розміщено посилання на безкоштовні онлайн курси, уроки, онлайн платформи для тренування розмовних і письмових навичок з української мови, а також для збагачення знань з української історії та культури.

Покращення якості викладання державної мови:

Відповідно до пункту Програми з покращення якості викладання державної мови в закладах освіти Болградського району створено необхідні навчально-методичні та інформаційні умови для організації якісного освітнього процесу.

Усі заклади загальної середньої освіти району повністю забезпечені підручниками українською мовою відповідно до чинних освітніх програм. У професійній діяльності педагогічні працівники систематично використовують фахову, науково-методичну, періодичну та іншу навчальну літературу виключно українською мовою, що сприяє підвищенню якості викладання та формуванню належної мовної компетентності здобувачів освіти.

З метою розширення доступу до сучасних цифрових освітніх ресурсів та популяризації читання українською мовою до «Української цифрової бібліотеки» долучено близько 80% бібліотек закладів освіти району. Це дало змогу педагогам і учням користуватися широким спектром електронних видань, навчальних матеріалів та методичних ресурсів державною мовою.

Розвиток національної словникової бази та забезпечення вільного доступу до неї користувачів:

З метою реалізації пункту Програми щодо розвитку національної словникової бази та забезпечення вільного доступу користувачів до неї в закладах освіти Болградського району здійснюється системна робота з оновлення та розширення бібліотечних фондів.

Бібліотечні фонди шкільних бібліотек закладів загальної середньої освіти району забезпечені тлумачними, орфографічними, орфоепічними, фразеологічними, термінологічними та перекладними словниками українською мовою, які перебувають у вільному доступі для здобувачів освіти та педагогічних працівників. Користувачам забезпечено можливість безперешкодного користування довідково-словниковими виданнями як у приміщеннях бібліотек, так і під час освітнього процесу.

Поповнення бібліотечних фондів у Болградському районі здійснюється за рахунок коштів місцевих бюджетів, а також благодійної допомоги, що надходить від громадських організацій, благодійних фондів і приватних осіб. Особлива увага приділяється придбанню сучасних словників та довідкових видань, які відповідають чинним нормам української мови та потребам освітнього процесу.

Сприяння створенню інформаційної, у тому числі медійної, україномовної продукції, у тому числі для дітей:

Упродовж 2025 року в територіальних громадах Болградського району здійснювалася робота з реалізації пункту Програми щодо сприяння створенню та поширенню інформаційної, у тому числі медійної, україномовної продукції, з особливим акцентом на дитячу та молодіжну аудиторію.

З метою розвитку локального україномовного медіаконтенту в громадах району забезпечено регулярне наповнення офіційних вебсайтів органів місцевого самоврядування та сторінок у соціальних мережах україномовними інформаційними матеріалами, новинами, анонсами подій, відеоконтентом та фотоматеріалами. Активно готувалися та поширювалися короткі відеоролики, інфографіки та візуальні матеріали українською мовою, що висвітлювали життя громад, культурні події, місцеві традиції, діяльність закладів освіти й культури. Також здійснювався запис відеопривітань і офіційних звернень державною мовою.

Заклади культури та бібліотеки Болградського району долучилися до створення україномовної інформаційно-просвітницької продукції шляхом підготовки та використання буклетів, афіш, програм культурно-мистецьких заходів, виставкових матеріалів виключно українською мовою. Особливу увагу приділено випуску краєзнавчих матеріалів для дітей, зокрема пізнавальних листівок та презентацій, що сприяли формуванню інтересу до української мови, культури та історії рідного краю. Упродовж року також організовувалися пересувні книжкові та інформаційні виставки українською мовою, які діяли в бібліотеках, клубних закладах і закладах освіти громад.

У закладах освіти та позашкільних установах Болградського району реалізовувалися медіаініціативи за участю дітей та молоді, зокрема шляхом залучення учнів до створення соціальних відеороликів, постерів та візуальних матеріалів, присвячених українській мові, культурі, національній ідентичності та громадянським цінностям. Такі проекти сприяли розвитку медіаграмотності та активному використанню державної мови у творчій діяльності.

З метою заохочення дітей і молоді до створення україномовного контенту в громадах Болградського району проводилися конкурси дитячих відео, малюнків та інших творчих робіт українською мовою. Крайні роботи відзначалися на рівні громад і оприлюднювалися на офіційних інформаційних ресурсах, що сприяло популяризації української мови та підтримці дитячої і молодіжної творчості.

Важливою складовою реалізації Програми є робота засобів масової інформації у напрямку популяризації української мови серед жителів району.

У медійному просторі Болградського району функціонує інтернет-видання «Махала», яке систематично висвітлює суспільно-політичні, культурні та освітні події громад Болградського району, публікуючи матеріали українською мовою, у тому числі інформаційно-просвітницького та краєзнавчого спрямування.

Вагому роль у створенні та поширенні україномовної друкованої продукції відіграє газета «Дружба», що виходить у місті Болград та інформує мешканців громади про події соціального, культурного та громадського життя району, сприяючи утвердженню української мови в публічному просторі.

У місті Арциз функціонують друковані видання «Слово Арциза» та «Арцизькі вісті», які забезпечують регулярне висвітлення діяльності органів місцевого самоврядування, закладів освіти й культури, а також подій громадського життя українською мовою.

Подальша підтримка книговидавничої справи українською мовою:

Упродовж 2025 в територіальних громадах Болградського району забезпечено виконання пункту Програми щодо подальшої підтримки книговидавничої справи українською мовою. Зокрема, здійснювалося поповнення та оновлення бібліотечних фондів україномовною літературою: публічні й шкільні бібліотеки отримували нові видання художнього, науково-популярного та дитячого спрямування, а також формували тематичні книжкові добірки для різних категорій населення.

З метою популяризації української книги в громадах організовувалися літературні заходи і бібліотечні акції.

Створення умов для підвищення обізнаності громадян про порядок застосування норм законодавства про державну мову в усіх соціальних сферах:

У межах виконання пункту Програми щодо створення умов для підвищення обізнаності громадян про порядок застосування норм законодавства про державну мову в усіх соціальних сферах органами місцевого самоврядування Болградського району забезпечується інформаційно-роз'яснювальна робота з населенням.

Зокрема, органи місцевого самоврядування активно здійснюють комунікацію з громадянами українською мовою через офіційні вебсайти та сторінки у соціальній мережі Facebook. Інформація щодо вимог і норм мовного законодавства, роз'яснення прав та обов'язків громадян регулярно оприлюднюється та поширюється на власних інтернет-ресурсах територіальних громад і в соціальних мережах.

У територіальних громадах Болградського району на інформаційних стендах у приміщеннях установ і закладів розміщено законодавчі та нормативно-правові акти з питань застосування державної мови у публічній сфері. Також забезпечено відкритий доступ до контактної інформації Уповноваженого із захисту державної мови, зокрема шляхом розміщення відповідних посилань на офіційних ресурсах громад.

З метою забезпечення вільного доступу населення до інформації про функціонування державної мови в публічних бібліотеках територіальних громад організовано інформаційні полиці з нормативно-правовими матеріалами, довідковими виданнями та інформаційно-просвітницькою літературою відповідної тематики.

Крім того, слід зазначити, що програми розвитку та функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя затверджені рішеннями органів місцевого самоврядування: Василівської сільської ради (рішення № 1006-VIII від 26.09.2023), Тарутинської селищної ради (рішення № 2772-VIII від 31.08.2023) та Арцизької міської ради (рішення № 2011-VIII від 15.12.2023)

Звертаємо увагу, що строки дії Програми розвитку та функціонування української мови як державної у всіх сферах суспільного життя в Болградському районі на 2023–2025 роки завершилися. Сектором української національної та громадянської ідентичності відділу освіти, охорони здоров'я, культури та спорту здійснюється підготовка проєкту Програми розвитку та функціонування української мови як державної в Болградському районі на 2026–2028 роки.